

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

8 An repugnet duo accidentia solum numero diuersa, esse simul in eodem
subiecto ob eorum indiuiduationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

Et summa est, quia vnaquæque res per illud idem formaliter, & intrinsece est vna numero (quod fundamentum unitatis seu negationis, quam dicit vnum) per quod est ens actu in rerum natura, vel aptum ut sit huiusmodi, quia omne tale ens est singulare, ut supra ostensum est, sed omnis res per suam entitatem est intrinsece & formaliter huiusmodi ens actu, ergo per eandem est singulariter quid, & indiuiduum, ergo & accidentia hoc habent. Et confirmatur, quia subiectum non potest esse principium indiuiduans accidentia; ergo tantum esse potest huiusmodi principium intrinsece entitas ipsorum accidentium. Antecedens patet, quia in primis subiectum non potest dici principium intrinsecum indiuiduationis accidentis, tanquam intrinsece & per se componens accidens, quia nunc non agimus de composito ex subiecto & accidente, sed de ipsa accidentali forma, quam constat non componi intrinsece ex ipso subiecto, nec subiectum hoc modo esse principium intrinsecum eius. Rursus nec subiectum potest dici principium indiuiduans accidens, tanquam terminus habitudinis, seu aptitudinis talis accidentis ad informandum tale subiectum, primo quia respectu eiusdem subiecti numero possunt duo accidentia solo numero distincta habere aptitudinem ad informandum illud, ergo illæ aptitudines non possunt distingui numero ex subiecto; ergo ex se ipsis. Secundò hoc maxime vrget de quibusdam accidentibus, quæ secundum habitudinem suam non sistant in subiecto, sed illud referunt, vel aliquo modo in aliud ducunt, ut sunt relationes, actus, habitus & similia: si enim accidens dicitur indiuiduari à subiecto, quia respicit illud naturaliter, cur hæc accidentia non dicentur potius indiuiduari ab ultimis terminis, quos naturaliter respiciunt, maxime cum ab illis secundum communes rationes sumat essentialia, seu specificas rationes suas? Tertio, quia sine fundamento dicitur, hoc accidens numero habere naturalem coaptationem & habitudinem tantum ad hoc subiectum: nam, licet fortasse per naturales causas in solo illo fieri possit; nihilominus tamen ipsum de se aptum est, ut informet quoduis subiectum capax talis accidentis, sicut è contrario accidere potest, ut hoc subiectum non possit naturaliter habere, nisi hanc albedinem, vel hanc quantitatem, & tamen non propterea capacitas eius intelligenda est ita ex se limitata, & determinata ad hoc accidens, ut non sit de se sufficiens ad similia accidentia recipienda. Denique hoc ipsum suadere potest omnibus rationibus, quas de forma substantiali fecimus.

Questionis resolutio.

IV.

Hæc controuersia distinctione supra insinuatâ dirimenda est, & definienda. Diximus enim dupliciter posse nos loqui de principio indiuiduationis: primò in ordine ad esse, & ad propriam rei constitutionem secundum se. Secundò in ordine ad productionem, quatenus determinatur agens ad distinctum indiuiduum producendum, vel ad efficiendum vnum potius, quam aliud, & consequenter in ordine ad nostram cognitionem, quatenus sensibiliter (ut sic dicam) distinguere possumus vnum ab alio. Priori igitur consideratione (quæ maximè à priori est, & maximè propria huius scientiæ) vera est posterior sententia, docens accidentia non ex subiecto, sed ex propriis entitatibus habere suam indiuiduationem, & numericam distinctionem, ut satis probant rationes factæ tam hic, quam sectione præced. & patebit amplius ex dicendis in solutionibus argumentorum. Posteriori autem consideratione (quæ magis est physica & à posteriori) dici possunt accidentia accipere indiuiduationem ex subiecto, tanquam ex radice, seu occasione potius multiplicationis, & distinctionis eorum. Hoc tamen non

de subiecto nude sumpto, sed adhibitis aliis circumstantiis, vel conditionibus ad actionem necessariis intelligendum est, ut in solutionibus argumentorum commodius explicabitur.

Fundamenta ergo prioris opinionis, quatenus eadem sunt cum rationibus, quibus probari solet, materiam signatam quantitate esse principium indiuiduationis, & repugnare possunt priori parti sententiæ à nobis positæ, satis tractata sunt, & expedita sèc. præced. Prima vero confirmatio solum probat, accidens habere suam indiuiduationem in ordine ad subiectum, ab eoque naturaliter pendere, non tamen, quod indiuiduatio subiecti sit principium intrinsecum indiuiduationis accidentis. In secunda vero confirmatione, & in fundamentis posterioris sententiæ petitur commune dubium, quod hoc loco prætermitti non potest, suam tamen propriam questionem postulat.

SECTIO VIII.

An repugnet, duo accidentia solo numero diuersa, esse simul in eodem subiecto, ab eorum indiuiduationem,

Accidentia solo numero differentia esse in eodem subiecto duobus modis accidere potest, scilicet simul, vel tantum successiue, & vtrumque est in controuersia positum, & in præsentî sectione solum priorem tractamus.

Prima opinio tractatur.

IN qua est prima opinio, quæ non solum de accidentibus eiusdem speciei, sed etiam diuersarum specierum, si sub eodem genere proximo contineantur, negat posse simul esse in eodem subiecto. Videatur D. Thom. 1. part. quæst. 85. artic. 1. ubi Impossibile (inquit) est, idem subiectum perfici simul pluribus formis vnius generis & diuersarum specierum, sicut impossibile est, quod idem corpus secundum idem simul coloretur diuersis coloribus, vel figuretur diuersis figuris. In quæst. autem 8. de verit. art. 14. id declarat de formis existentibus in actu perfecto. Quam expositionem amplectuntur communiter Thomistæ, & ita soluunt argumenta de pluribus speciebus intelligibilibus, seu sensibilibus sub eodem proximo genere contentis (ut sunt species hominis & equi) in eadem potentia simul existentibus, & de duabus scientiis, v.g. vel duabus virtutibus moralibus, vel Theologicis, quæ, cum specie differant, & sub eodem proximo genere contineantur, simul esse possunt in eadem potentia, etiam cum perfecta intentione, hæc enim & similia dicunt esse simul solum in actu incompleto, quia solum sunt simul in actu primo, seu in habitu, non in actu secundo.

Sed reuera difficile est, opinionem hanc in ea generalitate simpliciter & absolute sustinere. Primò, quia non potest sufficiens eius ratio reddi; ut enim bene Scotus obiicit in 1. dist. 3. quæst. 6. §. ad questionem igitur: In exemplis, quæ D. Thom. supra attulit, ideo illa accidentia specie differentia non possunt esse simul, quia includunt aliquam oppositionem in ordine ad subiectum, semper enim duo colores opponuntur, aut tanquam extreme contrarii, aut sicut extremus, & medius, aut sicut accedentes magis ad alterum extremorum: figuræ etiam includunt repugnantiam in situ, aut in rectitudine & obliquitate, vel aliqua re simili: non est autem necesse, omnia accidentia specie differentia habere huiusmodi oppositionem respectu subiecti. Deinde non male vrget Durand. in 2. dist. 3. quæst. 8. argumentum de speciebus intelligibilibus (quamuis ipse male il-

lo vta-

lo utatur ad negandas species intelligibiles) argumentatur igitur, quia, quamuis intellectus actus non intelligat, species plures sunt perfectæ, & completæ, quantum ad actum informandi: nam actualis operatio nihil refert ad esse completum formæ. Respondet Caiet. 1. par. quæst. 85. artic. 4. hoc esse verum de speciebus in esse reali, non tamen in esse intelligibili. Sed, ut omittam, hanc esse quandam petitionem principii in questione quam ibi disputat, scilicet an possit intellectus simul habere plures actus intelligendi: quia, ut ipsemet exponit, illud esse intelligibile, nihil aliud est, nisi, quod actu moueat potentiam ad actuale considerationem; ut hoc (inquam) omittā, ad questionem de quibus agimus satis est, quod duo accidentia secundum suum esse reale simul habeant actum informandi completum in eodem subiecto. Et idem argumentum fieri potest de habitibus virtutum moralium, aut scientiarum, in quibus non habet locum illa distinctio de esse reali, aut intelligibili. Et ex his potest extendi argumentum etiam ad actus: non enim repugnat eis esse simul, quantum est ex parte ipsorum, aut ex parte potentie receptive: si non desit virtus actiua, quæ possit simul illos efficere: quia in reliquis non est maior repugnantia inter actus, quam inter habitus eiusdem generis, si alias non sint contrarij.

III. Et ita etiam soluitur ratio, quam D. Thom. infirmitat in dicta questione 8. de verit. scilicet, quia actus eiusdem generis respiciunt eandem potentiam, & terminant illam: non potest autem simul eadem potentia pluribus actibus terminari. Respondetur enim, hoc esse verum in actibus adæquatis eidem potentie; non vero in inadæquatis, ut in præsentia vna species, vel vnus habitus non est adæquatus actus primus intellectus, quia non perficit illum in ordine ad adæquatum obiectum eius: & ideo possunt in eo simul plures esse, etiam si sint eiusdem generis, donec integrè & adæquatè ipsum perficiant. Et idem dicendum erit de quibuscunque formis accidentalibus. Ut, v. g. calor & siccitas, quamuis fortasse conueniant in genere proximo, possunt in eodem igne simul esse, quia neutra illarum qualitatum per se implet capacitatem naturalem ignis, neque passiuam quam habet ratione materie, neque quodammodo actiuam, quam habet ratione formæ per naturalem dimensionem. Propositio ergo illa D. Thom. ut aliquo sensu vera sit, intelligenda est de formis, quæ completè & adæquatè actuant potentiam subiecti in tali genere, seu ratione, ut magis ex dicendis patebit. Hæc enim opinio, quæ hactenus tractata est, non fundatur in indiuiduatione accidentium, & ita non refertur ad præsentem questionem, tamen necessario præmittenda fuit, tum ad complementum doctrinæ, tum etiam, quia lucem affert ad ea, quæ dicemus.

Secunda opinio.

IV. Secunda ergo opinio etiam extrema est, nulla omnino accidentia eiusdem speciei posse simul esse in eodem subiecto. Quæ existimatur esse Aristot. 5. Metaphysic. cap. 10. tex. 15. dicentis, illa accidentia differre specie, quæ cum in eadem substantia sint, differentiam habent. Vbi D. Thom. lect. 12. generalem rationem reddit illius assertionis, quia impossibile est, plura accidentia eiusdem speciei in eodem subiecto esse. Idem docet 3. parte quæst. 35. art. 5. ubi etiam plures relationes solo numero diuersas non admittit in eodem patre respectu plurium filiorum, neque in eodem filio respectu patris & matris. Et ita generaliter defendunt hanc opinionem Capreol. in 1. distinct. 7. quæst. 2. Caietan. 3. parte quæst. 35. art. 5. Hieronymus quodlib. 3. q. 9. & in 3. dist. 8. q. 1. & ibi Palud. q. 2. Soncin. 7. Metaph. q. 4. ubi plures rationes adducit. Sed præcipua sumitur ex indiuiduatione Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

tionem, nam distinctio in formis solum est, aut formalis, quæ est specifica, aut materialis ex subiecto, quæ est numerica ex Arist. 3. Metaph. c. 3. lib. 5. cap. 6. ergo ubi neutra istarum intercedit, non potest esse distinctio: ergo, ubi est vnitas specifica accidentis in eodem subiecto, non potest esse pluralitas numerica. Confirmatur, quia alias, qua ratione possent duo accidentia solo numero diuersa in eodem subiecto simul inesse, possent etiam in infinitum multiplicari: quia non est maior ratio de vna multitudine, quàm de alia: vnde inferetur, esse in eodem subiecto infinitas relationes, & alia similia incommoda.

Sed difficile etiam est, sententiam hanc in tota hac generalitate absque vlla exceptione sustinere propter varia exempla, in quibus plane videtur deficere, quæ statim asseremus. Et ideo, quauis nullus authorum sententiam extreme contrariam simpliciter doceat, scilicet, quæcunque accidentia solo numero differentia, cuiuscunque speciei sint, posse simul esse in eodem subiecto, id enim non solum Aristoteli, & omnibus Philosophis, sed etiam ipsi experientie apertè repugnat, ut supra tactum est, & ex dicendis latius constabit: plures tamen exceptiones & limitationes adhibent prædictæ sententiæ: quia vero difficile est mediam viam eligere, & rationem eius reddere, ideo in hac exceptione facienda inter se non conueniunt.

Tertia opinio.

VI. Tertia ergo opinio est Thomistarum, distinguendum de accidentibus in actu completo: vel incompleto: nam priori modo negant posse simul esse in vno subiecto accidentia solo numero differentia propter rationes factas & auctoritatem Aristot. & D. Thom. quos sic exponunt. Posteriori autem modo id admittunt. Ita Caietan. 1. par. quæstio. 95. art. 4. Clarius Capri. in 2. distinct. 3. quæst. 2. ad argumenta cont. 9. concl. Ianell. 5. Metaphysic. q. 16. Qui videntur hoc sumpsisse ex D. Thom. quæst. 8. de verit. art. 14. & præcipue videntur ducti argumento specierum intentionalium: quia negare non possunt, quin plures solo numero differentes possint esse in eodem subiecto, scilicet, in eodem intellectu, vel in eadem phantasia: vel in eodem medio secundum eandem partem.

Sed in primis hæc distinctio non est sufficiens, nam ostendemus inferius, non solum hæc accidentia intentionalia, sed etiam plura alia secundum totum suum esse completum, posse simul esse in eodem subiecto. Deinde de his accidentibus intentionalibus redit argumentum supra factum, quia scilicet ratione dicantur esse incompletè in subiecto, an quia non efficiunt, vel quia non plene informant: hoc posterius est falsum, quia secundum totum suum esse insunt, ergo informant; primum autem videtur impertinens, quia completum esse accidentis non consistit in efficiendo, sed in formando. Accedit tandem, quod, si hæc accidentia non possunt esse in eodem subiecto propter indiuiduationem, ergo idem erit, siue sint in actuali operatione; siue non: quia priusquam operentur, habent suam indiuiduationem ex subiecto: ergo, vel illa ratio congrua non est, vel æquè probat, hæc accidentia non posse distinguui numero in eodem subiecto, etiam dum non operantur.

Quarta opinio.

VIII. Quarta opinio est, accidentia propria, seu quæ intrinsecè manant à subiecto, non posse plura solo numero differentia esse in eodem: ea verò, quæ sunt accidentia communia, posse simul esse. Ita Iandun. 5. Metaphysic. quæst. 36. Ratio prioris partis est, quia natura abhorret superfluitatem: vnde, cum acci-

L cidens

cidens proprium sit intrinsecum naturæ, & vnum sufficiat ad naturæ functionem, & finem, non multiplicatur. Et hinc sumitur ratio alterius partis: nam cum accidens commune ab extrinseco, & per accidens sæpe proueniat, non repugnat multiplicari in eodem subiecto, & ita contingit plures calefactiones fieri simul in eodem ligno à diuersis ignibus.

IX.

Sed hæc sententia, licet quoad priorem partem vera sit, tamen quoad posteriorem non est in vniuersum vera, quia nec plures albedines, nec plures calores possunt simul esse in eodem subiecto, cum tamen hæc sint accidentia communia. Neque id, quod dicitur de pluribus calefactionibus: verum est, nam quando duo ignes idem lignum secundum eandem partem calefaciunt; sicut efficiunt vnum calorem, ita & vnam calefactionem, quæ à singulis est partialiter, & ab utroque simul vt à causa totali. Præterea, si regula illa esset generaliter vera, sequeretur, duas scientias eiusdem speciei, & in ordine ad idem obiectum, & similiter duas temperantias solo numero diuersas posse simul esse in eodem; quod non est probabile. Denique obstat ratio generalis, quia etiam in extraneis, & accidentalibus mutationibus agens extrinsecum intendit assimilare sibi passum: vnde, si inuenit simile, non iterum agit in illud: alias, postquā illud semel sibi assimilaret, iterum atque iterum ageret in illud, & sic in infinitum procederet actio saltem quoad multiplicationem formarum accidentalium. Et eadem ratione, res omnino similes in eodem accidente ad inuicem mutuoque sese immutarent, & similia accidentia in seipsis multiplicarent. Imo eadem, vel maiori ratione, idem ageret in se ipsum per vnum accidens aliud simile in se producendo, vel, si iam haberet duo, efficeret tertium, & sic in infinitum, quæ omnia sunt plane falsa & absurda. Vnde colligitur, etiam in his mutationibus accidentalibus, principium earum ex parte subiecti esse priuationem similis formæ: & ideo huiusmodi mutationem non tendere ad multiplicandum accidens eiusdem speciei in eodem subiecto.

Quinta opinio.

X.

Quinta opinio distinguit de accidentibus, quæ fiunt per proprium motum, vel quæ sine motu fiunt, & de prioribus negat posse simul esse in eodem subiecto propter rationem adductam, quod motus sit ex contrario in contrarium: de posterioribus autem affirmat posse simul esse in eodem subiecto accidentia solo numero diuersa. Hanc opinionem refert Fonseca libro quinto, cap. 10. quæst. 1. section. 1. Soletque tribui Soto, Gabr. Durand. & aliis in 3. d. 8. tamen Durand. ibi quæstione 3. nihil de hoc dicit sed potius in solutione ad primum, accidentibus absolutis solum admittit ea, quæ sunt eiusdem speciei, posse esse in eodem supposito secundum aliam, atque aliam partem: in reatiuis vero secundum aliud & aliud fundamentum. Gabr. autem ibi articulo 3. dub. 1. nullam distinctionem adhibet, sed simpliciter negat repugnare duo accidentia solo numero differentia esse in eodem subiecto. Et fere eodem modo loquitur ibi Scotus quæstione vnica. Indicat tamen per operationem agentis naturalis non fieri multiplicationem qualitatum eiusdem rationis in eodem subiecto: quia naturale agens intendit formam præexistentem imperfectam perficere: & ideo non inducit omnino aliam formam, sed aliquem gradum seu quasi partem, quam vnit præexistenti, vt illam periciat. In quo significat distinctionem illam de accidentibus, quæ fiunt per motum, vel sine illo. Quam etiam insinuat Anton. Andr. 5. metaph. q. 8. Dicit enim reatiua accidentia solo numero differentia posse esse in eodem: de absolutis vero subdistinguit, nam quædam educuntur de potentia subiecti, & hæc non multiplicantur numero in eodem

subiecto: alia vero non educuntur, & hæc possunt multiplicari. Et huiusmodi putat esse lumen, de quo perspectiui contendunt à duobus luminosis duo lumina produci in eadē parte subiecti: quia duas umbras efficiunt, & quia ablato vno luminoso aliquid lumen in aere corrumpitur, & aliquid manet.

Sed hæc, partim falsa sunt, partim non satisfaciunt. Et, vt ab hoc ultimo incipiamus, falsum est, aliqua esse accidentia in subiecto, quæ eo modo, quo in eo fiunt, de eius potentia non educuntur, quia omnia pendent à subiecto in fieri, & in esse, & specia- liter de lumine constat educi ex potentia subiecti, non enim creatur, nec solum in subiecto sit, sed ex subiecto, concurrente scilicet aere, verbi gratia, in genere causæ materialis ad effectum eius. Falsū est etiam, lumina multiplicari numero in eodem subiecto: neque est vlla experientia, qua id probari possit: nam solum docet experientia, cæteris paribus, plus agere duo luminosa in eadem parte, quā alterum tantum, sed id non est propter multiplicationem luminum, sed propter maiorem intentionem eiusdem luminis, ex quo sit, vt ablato vno agente, vel in ea parte, ad quam peruenit vnus actio, & non alterius, minor appareat effectus, non quia vnum lumen corrumpatur, & maneat aliud, sed quia idem remissius fiat, & conferuetur. Et hinc est etiam vt interdum resistentur duæ umbræ, quia umbra nihil aliud est, quam carentia vel diminutio luminis, & sæpe fit, vt interiecto vno corpore duobus luminosis inter se distantibus, in vno loco impediatur actionem vnus, & in alio distante actionem alterius, in loco autem intermedio neutrius actio impediatur: & inde fit, vt plures umbræ appareant. Et hinc confutatur facile prima distinctio de accidentibus, quæ fiunt per modum, vel sine illo: nam, si motus sumatur in rigore pro motu successiuo, qui fit ex contrario, exemplo luminis constat, esse falsam posteriorem partem: nam lumen non fit per modum, sed per mutationem sustentandam, nec fit ex termino positio contrario, sed ex priuato, & tamen multiplicari non potest in eodem subiecto. Item illa distinctio videtur valde per accidens: quid enim refert ad hanc numericam distinctionem, vel identitatem accidentium, quod fiant per motum vel per mutationem? Quia distinctio accidentium non inde sumitur, sed, vt ex seipsis, vel ex subiecto. Quod si subiectum est tantum in potentia ad vnum calorem qui successiue fit, cur non dicatur etiam esse tantum in potentia ad vnum lumen, licet simul fiat: vel e contrario, si est potentia ad plura lumina, cur non erit in potentia ad plures calores? Quod si dicatur, in his, quæ successiue fiunt, agens non intendere inducere nouum accidens, sed perficere præexistens, idē dicitur de lumine, & quacunque alia simili qualitate, quæ sicut fit in instante ex priuatione opposita ita etiam potest intendi in instante ex priuatione tæ- tæ intentionis. Vnde hic etiam locum habet ratio supra tacta ex Scoto, quia non solum motus successiuus, sed omnis actio naturalis agentis est, vt passum reddat sibi simile, & ideo non agit in simile, sed requirit in passio priuationem, vt principium suæ actionis: quando ergo lumen est in aere vt quatuor, & applicatur nouum luminosum, non agit in aerem, quatenus sibi simile est in quatuor gradibus, sed potius quatenus est dissimile in vltioribus gradibus: est ergo eadem ratio accidentium, quæ per mutationem, vel per motum fiunt.

Quod si motus in ea distinctione non in eo rigore sumatur, sed vt comprehendit mutationem, ita vt sensus sit, ea accidentia, quæ per se fiunt per propriam actionem, non multiplicari in subiecto secundum numerum, alia vero multiplicari: Sic etiam impuguari potest distinctio: primo quia datur perea, quæ sunt valde extrinseca, & per accidens ad distin-

ctio-

XI.

Omnianci-
dentia sub-
iecto invari-
tia, de eius
potentia edu-
cuntur.
De hoc latius
Disp. 4.

XII.

tionem numericam accidentium. Secundò, quia neutra pars videtur esse constans, nam species sensibiles sunt per propriam actionem, & tamen multiplicatur numero in eadem parte medijs: sonus etiam videtur per se fieri propria actione, & tamen multiplicatur numero in eodem subiecto, vt experientia probare videtur: audimus enim concentum plurium vocum in eodem tempore, & per idem medium, quod fieri non posset, nisi soni essent diuersi. E contrario verò figura non fit per se primò per motum, & tamen non potest multiplicari numero in eodem subiecto, & idem est in omnibus similibus absolutis, quia non possunt multiplicari per mutationem alicuius extrinseci, vt relatiua, & ideo, sicut per se non sunt, ita nec per se multiplicari possunt in eodem subiecto: neq; etiam concomitanter, quandoquidem forma illa, quæ per se fit, & ad quam confertur, non multiplicatur numero in eodem subiecto.

XIII. Præterea distinctio de absolutis, & relatiuis, non satisfacit omni ex parte: nam, si relatiua sumantur in rigore pro relatiuis secundum esse, & prædicamentaliibus, verum quidem est, posse hæc aliquando multiplicari numero in eodem subiecto, vt agentes de relationibus dicemus: sed non est hoc in vniuersum verum; relatio enim creaturæ non potest in eodem subiecto multiplicari. Sed minus vniuersalis est alia pars de absolutis, vt patet exemplis adductis de speciebus, & de sonis, & similibus. Alia distinctio videtur Fonseca loco supra citato, sectione tertia, quæ magna ex parte cum prædictis coincidit. Et summam dicit, ex accidentibus naturaliter acquisitis per motum aut mutationem motui coniunctam, non posse dari plura eiusdem speciei in eodem subiecto, & de his explicat in quarta dictum Aristot. quod in hoc sensu vniuersè & sine exceptione verum esse intelligit. Addit verò subinde, ex accidentibus, quæ non intenduntur, & remittuntur siue per motum, mutationemve motui coniunctam, siue alio modo acquirantur, necessarium esse dari pleraque eiusdem speciei in eodem subiecto. Vnde videtur priorem sententiam limitare ad ea accidentia, quæ intenduntur & remittuntur, & ita prior sententia non est omnino generalis, vt in quarta conclusione significat. Sed neque cum illa limitatione videtur in vniuersum vera hæc sententia, quia species intentionales intendi possunt & remitti, & nihilominus in eodem subiecto multiplicari: probabile est etiam sonum remitti & intendi, quem tamen ipse dicit in eodem subiecto multiplicari. Quod etiam ibidem addit in ordinem ad potentiam Dei absolutam non posse in eodem subiecto esse plura accidentia numero distincta, quædā talia sunt, vt natura sua in vnum numero intensius coalescant, difficile creditu est, vt statim latius declarabo.

Resolutio quæstionis quoad modum, quo plura accidentia similia possunt simul esse in eodem subiecto.

XIV. IN tanta ergo sententiarum varietate difficile est certam aliquam regulam in hac re præscribere, eiusque veram rationem assignare. Duo tamen mihi in hac materia certa videntur. Vnum est, vniuersalem hanc negatiuam propositionem; non posse plura accidentia eiusdem speciei esse in eodem subiecto; non posse absolute & simpliciter, seu sine aliqua limitatione verificari. Quod maxime mihi probant exempla de speciebus intentionaliibus & de relationibus, supponendo, eas esse aliquid reale distinctum ex natura rei ab absolutis. Exemplum autem de sono adductum non est adeo conuincens, tum quia non est certum, sonum fieri per se primo per illum motum, seu actionem: tum maxime quia non

Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

satis constat plures sonos, qui audiuntur, in eadem parte subiecti esse; nam semper sunt in principio in locis distinctis, & ibi proprie percipiuntur: quando autem perueniunt ad auditum, vel ad partem medijs auditui propinquam, fortasse iam non perueniunt secundum esse reale, sed secundum intentionale tantum. Alia exempla adduci solent de continuitatibus & durationibus duorum motuum, qui simul in eodem fieri possunt, vt v. g. idem lignum potest simul calefieri & exicari, qui duo motus, licet specie diuersi sint, tamen continuitates & durationes eorum solum numero differre videntur. Sed hæc exempla non admodum cogunt, tum quia valde probabile est, nec durationem esse accidens aut modum ex natura rei distinctum ab existentia rei durantis: nec continuitatem intrinsecam seu entitatiuam à re ipsa continua, tum etiam, quia, etiam si admittamus huiusmodi accidentia, illa non insunt immediate mobili, sed mediante motu, quem afficiunt: & ideo non sunt proprie in eodem subiecto secundum idem. Tamen priora exempla sufficiunt, quibus addi potest, quod eadem potentia potest habere simul plures actus numero distinctos, quamuis fortasse non omnino similes, vel summe perfectos, vt si voluntas vel appetitus simul amet duos homines actibus diuersis, vel, si beatus (vt multi volunt) simul amet Deum necessario, & libere ex charitate.

Secundo est certum, non in quacunque specie accidentium posse naturaliter contingere, vt plura, quæ solo numero differunt, simul sint in eodem subiecto. Hoc constat de omnibus proprietatibus, quæ ab intrinseco conueniunt, vt sunt quantitas, quæ ab intrinseco conuenit ratione materiæ: potentiæ seu facultates connaturales, quæ in vnaquaque re manant à forma, & in eadem parte subiecti nunquam multiplicantur intra eandem speciem, vt inductione satis constat. Item reales, & absolutæ qualitates: vel primæ, quibus materia disponitur, vel secundæ quæ ex his resultant, vt experientia etiam probari potest: nam instantia, quæ adduci solet de gradibus intensiōis, non est ad rem: nam illi non proprie numero differunt, de quo alias. Idem denique est probabilis de lumine & similibus. Quæ autem generalis regula tradenda sit, aut quæ ratio differentiarum assignanda, nihil inuenio, quod mihi ex omni parte satisfaciat. Possimus autem hoc modo id explicare. Quædam accidentia ita differunt solo numero, vt præter distinctionem entitatum in reliquis omnibus habeant quandam similitudinem, & conuenientiam, scilicet in munere vel officijs, ad quod destinantur, & in quacunque habitudine quam dicunt, vt sunt duo calores, duæ albedines, & similia. Alia vero sunt, quæ, licet in specifica ratione conueniant, & sub eadem tantum numero differant, tamen non habent inter se tantam similitudinem, sed differunt vel in munere, vel in habitudine, vt v. g. duæ species visibiles Petri differunt numero priori modo. Duæ autem species visibiles Petri & Pauli differunt numero hoc posteriori modo, non enim sunt tam similes inter se sicut illæ duæ, nam diuersas habent habitudines transcendentes ad obiecta, & ad diuersa munera ordinantur.

Dico ergo tertio, accidentia prioris generis non posse multiplicari numero in eodem subiecto: quæ vero sunt posterioris generis: posse multiplicari. Et vtrumque potest probari inductione & exemplis adductis. Ideo enim accidentia omnino absoluta nunquam in eodem subiecto multiplicantur numero, quia sunt similia priori modo: accidentia vero respectiua, siue prædicamentali, siue transcendentali respectu, multiplicari possunt: quia cum specifica vnitatem habere possunt aliquā dissimilitudinem, veluti materialem, cuius occasione multiplicari possunt, vnde fit, vt respectu eiusdem nunquam possint multiplicari: & ideo non potest multiplicari relatio crea-

L. 2

turæ,

XV.

De quibus accidentibus iudicandum posse coexistere in vno subiecto, de quibus non.

XVI.

tura, quia terminus illius tantum potest esse vnus, & respectu eiusdem termini non possunt relationes multiplicari. Ideo etiā, quamuis demus, relationes ad patrem, & matrem esse plures, & solo numero diuersas, tamen relatio ad patrem non potest in eodem filio multiplicari. Ratio autem differentie inter vtraque accidentia potest satis probabilis ex dictis assignari. Primo ex causa finali, quia quando accidentia sunt omnino similia, superflua & otiosa, esset eorum multiplicatio in eodem subiecto, quod natura abhorret: quando verò sunt aliquo modo diuersa: vel ordinantur ad diuersos fines, vt patet in speciebus intentionabilibus, vel resultant ex rebus ordinatis ad diuersos fines, & diuersas habitudines inde participant, vt contingit in relationibus, & ideo non est superflua, neque præter finem consentaneum naturæ numerica multiplicatio.

XVII.

Secundo ex parte agentis, quia, quando accidentia sunt omnino similia, nullum agens per se intendit, aut pluralitatem eorum, aut aliud inducere in subiectum iam habens aliud omnino simile, quia solum intendit agens reddere passum sibi simile, quod per vnam tantum huiusmodi formam satis consequitur. At verò, quando accidentia non sunt prædicto modo similia, cessat hæc ratio, & subiectum indiget maiori assimilatione, & ideo agens etiam illam procurat. Vt v.g. quamuis medium recepta specie Petri, sit illi simile intentionaliter, non est sufficienter simile Paulo, & ideo manet in Paulo virtus ad inducendum speciem, quæ illud reddat sibi simile, & sic de aliis.

XVIII.

Vnde tertio redditur ratio ex capacitate subiecti: sicut enim materia prima, quamuis sit indifferens ad omnes formas substantiales, non tamen habet capacitatem ad habendas omnes simul neque plures: quia vna forma sufficienter actuatur, ita etiam subiectum accidentium, quamuis per se primo sit capax alicuius speciei accidentis, & consequenter sit indifferens ad quodlibet indiuiduum eius, nihilominus non est capax, vt simul recipiat omnia, vel plura indiuidua talis speciei, quatenus in eis specifica ratio eodem modo reperitur, quia sufficienter actuatur huiusmodi capacitas vna forma talis speciei: & hoc contingit, quando indiuidua formæ sunt omnino similes, & eiusdem rationis & habitudinis: quando verò accidentia dissimilia sunt, & varias habent habitudines, tunc vnum non sufficit ad replendam capacitatem subiecti, & ideo fieri potest, vt in eodem subiecto multiplicentur, donec capacitatem eius omnino repleant. Vt potentia intellectiva quatenus est capax scientiæ naturalis Dei vel hominis, sufficienter disponitur in actu primo vna numero scientiæ Metaphysicæ, vel Philosophicæ, & ideo iam non manet capax alterius scientiæ similis, tamen eadem facultas intellectiva, vt est capax actualis cognitionis hominum, non plene actuatur vno actu quo Petrum, vel Paulum cognoscit, neque vna specie intelligibili, & ideo est capax plurium, donec eius facultas sufficienter compleatur: quia illa plura non actuant illam omnino eodem modo, sed in ordine ad diuersa. Quo tandem fit, vt ex distinctionibus supra allatis, illa quæ distinguit inter absolutum & respectuum, proximè ad veritatem accedat: absoluta enim non multiplicatur, quia semper sunt omnino similia, respectiva vero, vel secundum esse, vel secundum dici, seu relatione prædicamentali, vel transcendentali habitudine multiplicari possunt, quando diuersos terminos respiciunt, vel ad diuersa munera ordinantur propter dissimilitudinem, quam in se habent, quia nullum eorum plene actuatur subiectum, vt declaratum est. Et iuxta hæc explicandus est locus Aristotelis in 5. Metaphysic. Non est enim necesse, vt illud indicium diuersitatis specificæ sit vniuersale omnino de omnibus accidentibus, sed de his quæ in indiuiduo sunt perfecte similia.

Formalis responsio ad questionem, quatenus ad indiuiduationem spectat.

EX his colligitur formalis responsio ad præsentem questionem, propter quam hæc omnia dicta sunt, scilicet, non provenire per se ex indiuiduatione, quod aliqua accidentia solo numero diuersa, non possint esse simul in eodem subiecto. Nam, licet in eo simul essent, possent optimè intelligi distincta numero, ratione suarum entitatum, sicut distinguuntur ea, quæ simul esse possunt, vt dictum est vel sicut distinguuntur ea, quæ successiue insunt eidem subiecto, vt statim dicitur. Sed quod aliqua inesse non possint, provenit ex incapacitate naturali subiecti, & adæquatione, quæ inter potentiam receptivam eius, & talem actum reperitur, & consequenter ex defectu naturalis agentis, quod eam possit multiplicationem efficere.

XIX.

Vnde vltierus infero, de potentia absoluta non repugnare plura accidentia solo numero differentia, etiam si sint omnino similia, simul poni in eodem subiecto: quia ex indiuiduatione & distinctione eorum non repugnat, & Deus potest operari in subiectum vltra naturalem capacitatem eius, & si Deus id vellet facere ad ostensionem potentie suæ, non esset omnino superfluum. Hoc autem limitant aliqui ad ea accidentia, quæ non intenduntur, nec remittuntur, nam de his, quæ intentionem recipiunt, impossibile putant etiam de potentia absoluta poni plura solo numero differentia in eodem subiecto, quin vnam intentionem qualitatem component, si vtrumque eorum subiecto inhæreat, quia hoc ipso necessarîo inter se vniuntur in vnum intensum: quia nullam aliam vniionem requirunt duo gradus caloris, vt vnum intensum calorem component, nisi quod in eodem subiecto sint. Vnde, si alterum eorum subiecto inhæreat, alterum vero non inhæreat, sed alio modo sustentetur ab eodem subiecto sine inhærentia, tunc non repugnabit, esse simul, vel potius sustentari simul ab eodem subiecto, quia tunc non habent inter se vniionem necessariam ad vnam intensiorem qualitatem componendam: & in hac sententia citatur Aegid. in 1. d. 17. 2. p. d. 1. 2. art. 1. ibi verò nihil dicit.

XX.

Hæc tamen sententia falsa principia circa intensiionem qualitatum supponere videtur. Primum intensiionem fieri per additionem seu congregationem plurium graduum eiusdem qualitatis omnino similibus inter se. Secundum illos gradus nullam vniionem inter se habere, neque in aliquo communi ac reali termino positum, neque alio genere vniionis per modum actus & potentie, sed solum vniiri in subiecto, & in eadē parte subiecti, si partes habeat. Tertium, illos gradus non respicere subiectum aliquo ordine, sed omnes æquè immediate, ita vt non sit inter eos ordo primi, secundi, & tertii gradus, nisi fortasse ordine generationis, & productionis: Si tamen simul fiant omnes æquè primos. Ex qua doctrina optimè sequitur, non posse Deum multiplicare gradus caloris in eodem subiecto inhærentes, quin faciant vnum intensiorem: quia talis intensio nihil aliud est, quam congregatio plurium graduum similibus in eodem subiecto, sine his autem principiis non video, quo fundamento niti possit illa limitatio, vt statim ostendam, imo illa sententia sic explicata non propriè limitat, possit Deum quascunque qualitates intensibiles solo numero diuersas ponere in eodem subiecto, sed addit, hoc ipso, quod illas ponat, necessarîo effecturas vnā intensiorem.

XXI.

Illā tamen doctrinā de intensiione, aliqua repugnantia inuoluit, quæcum sint ab hoc loco aliena, non possunt ex professo declarari: indicantur tamen breuiter. Nam, vel gradus illi, quibus qualitas intensi componi dicitur, v.g. octo gradus coloris, sunt in se indiuisibiles, vel habent singularem latitudinem intensi-

XXII.

intensionis, & remissionis: primum dici non potest, primo quia alias intensio non posset esse motus continuus, nam quilibet illorum graduum totus simul necessarius acquiri deberet; alioquin non esset indiuisibilis; ergo tota intensio deberet fieri per mutationes momentaneas, & indiuisibiles: ergo non successione continua, quod est & contra sensum, & experientiam, & contra rationem, quia quamdiu agens naturale vincit passum, non est cur interrumpat actionem, alioquin non esset in potestate eius postea illam iterare, nec posset reddi philosophica ratio, cur nunc potius, quam antea, vel postea illam efficiat. Secundo, quia alias gradus caloris nullo modo facerent vnum calorem per se, sed mere per accidens vnirentur in eodem subiecto, sicut albedo & dulcedo: hoc autem non est satis, vt efficiant vnum indiuiduum caloris magis, quam si Deus poneret duos intellectus in eadem anima. Imo si ad intensionem id sufficeret, nulla posset reddi ratio, cur si Deus poneret duos intellectus in eadem anima, illi non efficerent vnum intensiorem: nam, si dicas intellectus non esse qualitates quae apte sint coalescere in vnam intensiorem: contra hoc est, quia iuxta illam opinionem, vt qualitates possint coalescere in vnam intensionem nihil aliud requiritur, nisi, quod, cum sint omnino eiusdem rationis, possint vniri in eodem subiecto: hoc autem habebunt intellectus saltem in ordine ad diuinam potentiam. Tertiò sequuntur ex illa sententia multa absurda, scilicet, quod qualitas remissa possit aliam aequalem, vel etiam intensiorem intendere, efficiendo tot gradus, quot in se habet: vel, si obstat similitudo, sequitur intensiorem qualitatem non posse intendere remissiorem, quia sunt omnino similes in forma. Sequitur etiam, nullam posse reddi naturalem rationem, ob quam cum forma remittitur, vnus gradus, potius abiciatur, quam alius, & alia similia, quae longum esset persequi: Necessario ergo dicendum est, in illis gradibus intensionis caloris, verbi gratia, quos nos mente partimur, esse latitudinem, secundum quam potest in eis esse continua intensio, vel remissio; quam latitudinem necesse est esse in infinitum diuisibilem, alias non posset ratione illorum fieri alteratio continua, quia motus continuus necessario esse debet in infinitum diuisibilis: vnde consequenter etiam necessarium est, vtri gradus inter se copulentur aliquo termino communi, quia non potest aliter inter eos concipi continuitas, nec vera realis vnio, sine qua intelligi non potest illa latitudo: quia si duo gradus non sunt inter se vniti hoc modo: ergo neque in vno gradu duae partes, vel medietates eius (vt sic dicam) erunt inter se vnitae; quia ita componitur tota qualitas ex pluribus gradibus, sicut componitur vnusquisque gradus ex duabus vel tribus partibus aequalibus: non possunt autem haec intelligi sine dicta vnione, magis quam possit intelligi continuum in omnem suam partem diuisum.

XXIII. Ex his autem contrariis principiis de intensione plane sequitur, posse Deum ponere in eodem subiecto plures qualitates intensibiles solo numero differentes, quae non efficiant vnam intensiorem vt, verbi gratia, duos calores vt octo: quia potest illos ponere subiecto inherentes, & inter se non habentes aliquam vnionem per se, sed solum per accidens ratione subiecti, quae non satis est ad intensionem. Neque in hoc asserri potest noua implicatio contradictionis; & ita sentiunt frequentius doctores in primo Sententiarum, distinctione 17. vbi Gregorius quaestione 5. Ocham quaestione 7. Agidius quodlibet 4. quaestione 1. vbi adducit non conueniendam coniecturam, quia Deus potest duas quantitates solo numero differentes in eodem situ intime collocare, conferuata earum distinctione, & absque vlla reali vnione inter eas, ratione cuius efficiant vnam maiorem quantitatem: cur ergo non possit Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

terit duas albedines in eodem subiecto ponere, seruata earum distinctione, & absque vnione, ratione cuius vniam intensiorem componant.

SECTIO IX.

An repugnet indiuiduationi accidentium, vt plura solo numero differentia successiue sint in eodem subiecto.

Icuntur plura accidentia esse in eodem subiecto successiue, quando subiectum prius habuit vnum accidens, & deinde amisit illud, & postea acquirat accidens eiusdem speciei, & tunc quaeritur, an posterius accidens necessario sit, vel possit esse numero distinctum à priori. Quidam enim mordicus ita defendunt indiuiduationem accidentis à subiecto, vt impossibile existiment, etiam hoc modo esse plura accidentia solo numero differentia in eodem subiecto. Vnde infertur, semper reproduci in eodem subiecto idem numero accidens, quod ante perierat, scilicet eundem calorem, idem lumen, & consequenter idem vbi, eundem motum localem, praesertim si sit per idem spatium: eadem enim est omnium horum ratio. Et hanc opinionem ex parte defendit Scotus, saltem quando idem est agens, idemque subiectum: qui non fundatur in indiuiduatione, sed in hoc, quod idem agens circa idem subiectum semper est natum facere idem, nec potest sufficiens ratio assignari, cur faciat numero distinctum. Quin etiam Aristoteles 8. Metaphys. tex. 11. significat, si agens & materia sunt vnum numero, etiam effectum esse vnum numero: Et in hunc modum explicatur, nam si ego apertis oculis continuo intueor hunc parietem per horam, eundem numero actum efficio & conferuo: ergo si paululum claudam oculos, & iterum aperiam, eundem numero actum iterum efficiam, nam illa interruptio nihil impedit, quo minus illa potentia in tota illa hora, & in qualibet eius parte per se sumpta efficere possit, & recipere eundem numero actum. Quod si obiciat, sequi etiam formam substantialem reproduci eandem numero in eadem parte materiae, quandoque inducitur similis in specie, & consequenter naturaliter reproduci idem indiuiduum, quod antea fuerat, quod est dicere, Resurrectionem posse naturaliter fieri. Non desunt qui id concedant, vt videre est in Paulo Veneto, lib. 2. de generat. in fine. Alij verò negat esse eandem rationem, quia forma substantialis requirit materiam dispositam, & nunquam concurret cum eisdem dispositionibus.

Alia vero sententia est extreme contraria, scilicet, non solum posse plura accidentia, solo numero differentia esse successiue in eodem subiecto, sed necessario ita esse, quotiescunque accidens simile in specie in eodem subiecto reproduci, quod etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam necessarium esse, tenuit Durand. Marfil. & alij, quorum & Scoti opinionem late tractaui in 2. tomo 3. part. disp. 44. sect. 6. Fundamentum Durandi est, quia quotiescunque illa productio fit, iteratur actio distincta ab ea, quae antea fuit, nam actio reproduci non potest, sicut neque entia successiua: ergo etiam terminum actionis oportet esse distinctum. Vnde confirmatur, quia si talia accidentia permanentia, quae successiue sunt in eodem subiecto, non essent distincta: etiam accidentia successiua possent non esse distincta, & ita posset idem tempus numero reproduci, quod omnes reputant impossibile.

Quaestiones resolutio.

Sed media via tenenda est, & dicendum, posse fieri, vt successiue sint in eodem subiecto plura accidentia.

L 3

III.